

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
Кафедра сценічного мистецтва і культури

ЗАТВЕРДЖУЮ



Директор навчально-наукового інституту
культури і креативних індустрій

Лідія МАКАРЕНКО

«02» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

Навчальної дисципліни Сценічна мова

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність _____ 026 Сценічне мистецтво _____ Освітня
програма _____ акторська майстерність та продюсування

Навчально-науковий інститут культури і креативних індустрій

Київ 2024 рік

РОЗРОБЛЕНО: Київський національний університет технологій та дизайну

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Віра БУРНАЗОВА, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри сценічного мистецтва і культури; Людмила АРДЕЛЬЯН, заслужена артистка України, доцент кафедри, Алла БІНЄЄВА, старший викладач кафедри; Данііл КІНО, викладач кафедри

Схвалено Вченою Радою навчально-наукового інституту культури і креативних індустрій

Протокол від 02 серпня 2024 року №1

Директор ННІККІ



Лідія МАКАРЕНКО

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри сценічного мистецтва і культури
Протокол від 02 серпня 2024 року №1

Завідувач кафедри СМК



Віра БУРНАЗОВА

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика дисципліни	
		Форми здобуття вищої освіти	Форми здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 26	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	обов'язкова	
Змістові модулі – 7	Спеціальність 026 Сценічне мистецтво	Рік підготовки:	
Розділи – 4		1, 2, 3, 4.	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання - не передбачено програмою	Освітня програма Акторська майстерність та продюсування	Семестр	
		1,2,3,4,5, 6, 7.	-
		Лекції	
Загальна кількість годин – 780	Рівень вищої освіти перший (бакалаврський).	-	-
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 4 год. самостійної роботи здобувача вищої освіти – 6 год.		Практичні, семінарські	
		176 год.	-
		Індивідуальні	
		84 год.	-
		Самостійна робота	
		520 год.	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання: – .			
Вид підсумкового контролю: залік (семестр 5, 6), екзамен (семестр 1, 3, 4, 7).			

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни “Сценічна мова” з підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП “Акторська майстерність та продюсування зі спеціальності 026 Сценічне мистецтво спрямована на формування майбутніх акторів, які володіють якісним, сильним і виразним голосом, здатних до професійного мовлення в театральному, кінематографічному та продюсерському середовищі.

Мета курсу спрямована на формування та розвиток навичок сценічного мовлення, володіння голосом і дикцією, здатності до виразної та художньо переконливої передачі тексту. Забезпечення професійної мовної культури актора, адаптації голосу до різних жанрів і форматів сценічної діяльності, а також формування стійкості голосового апарату для роботи в театрі, кіно, телебаченні, цифрових медіа тощо.

Завдання курсу орієнтовані на:

1. Формування правильного дихання і голосової опори – розвиток діафрагмального дихання, підтримки голосу, витривалості голосового апарату.
2. Вдосконалення артикуляційного апарату – робота над дикцією, чіткістю вимови, виразністю звукоутворення.
3. Розвиток інтонаційної виразності мовлення – робота над темпоритмом, логічним наголосом, інтонаційним малюнком.
4. Опанування технік сценічного мовлення – правильна постановка голосу, тембральні особливості, керування гучністю.
5. Розвиток сценічного слуху та мовленнєвої імпровізації – вміння адаптувати голос до змінних умов виступу, взаємодія з партнером.
6. Вивчення орфоепічних та фонетичних норм української мови – правильна вимова, чистота мовлення відповідно до літературних норм.
7. Засвоєння специфіки роботи з текстом – виразне читання монологів, діалогів, поезії, художня інтерпретація літературного матеріалу.
8. Адаптація голосу до різних сценічних просторів – техніка мовлення в умовах театральної сцени, кінозйомок, відкритого простору, роботи з мікрофоном.
9. Розвиток стресостійкості та сценічної впевненості – психологічна підготовка до публічних виступів, робота з хвилюванням.
10. Застосування сучасних технологій у сценічному мовленні – робота з цифровими медіа, використання мікрофонів, дубляж, озвучування.

Робоча програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Професійне дихання, артикуляція, дикція.

Змістовий модуль 2. Голос. Словесна дія та закони логічного наголосу в читанні.

Змістовий модуль 3. Поезія і проза в художньому читанні.

Змістовий модуль 4. Літературна композиція в сценічному мистецтві.

Змістовий модуль 5. Створення розповіді відповідно до жанрової природи літературного матеріалу.

Змістовий модуль 6. Поєднання всіх основних складових сценічної мови.

Змістовий модуль 7. Монологічне та діалогічне мовлення.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні досягти таких результатів навчання:

Знати:

- Основи сценічного мовлення, закони голосоутворення, дихання, резонансів.
- Фонетичні та орфоепічні норми української мови, правила дикції та артикуляції.
- Закони логіко-інтонаційного моделювання мовлення, темпоритм, наголошення, паузи.
- Особливості голосового апарату, принципи його тренування та розвитку.
- Методи емоційно-сміислової передачі тексту на сцені, в кіно та продюсерській діяльності.
- Специфіку роботи з мікрофоном, у кіно, на телебаченні, в дубляжі та озвучуванні.
- Психофізичні методи подолання хвилювання та сценічного напруження.
- Основи голосової безпеки та техніки збереження голосового апарату.

Вміти:

- Використовувати діафрагмально-реберне дихання для контролю голосу.

- Артикуляційно чітко, виразно та природно вимовляти звуки відповідно до сценічних вимог.
- Керувати інтонацією, тембром, ритмом, гучністю мовлення відповідно до характеру персонажа.
- Виразно та емоційно наповнено читати прозові та поетичні тексти, монологи та діалоги.
- Адаптувати мовлення до різних сценічних просторів – мала та велика сцена, відкритий простір, екранні формати.
- Працювати з мікрофоном, озвучувати та дублювати персонажів у кіно, анімації, рекламі.
- Використовувати голосові засоби для створення художнього образу в театрі, кіно та медіапроектах.
- Підтримувати здоровий стан голосового апарату та запобігати його перевантаженню.

Бути здатним:

- Впевнено використовувати мовлення як засіб акторської виразності та комунікації.
- Працювати в різних жанрах і стилях драматичного мистецтва, пристосовуючи голос до сценічного контексту.
- Передавати емоційні та смислові відтінки тексту через голосові засоби виразності.
- Застосовувати техніки сценічного мовлення в акторській, продюсерській та медійній діяльності.
- Самостійно вдосконалювати власну сценічну мову, застосовуючи технічні та творчі методи розвитку голосу.

Самостійно розв'язувати:

- Проблеми голосового напруження та втоми, коригувати роботу голосового апарату.
- Завдання адаптації голосу до сценічного простору, умов виступу та технічних засобів.
- Виконання різних мовленнєвих завдань у форматах живого театру, кіно, озвучування.
- Роботу над мовленнєвим малюнком персонажа відповідно до жанру, режисерського задуму та сценічної ситуації.
- Використання власного голосу як інструменту творчого самовираження в акторській та продюсерській діяльності

Вимоги освітньо-професійної програми передбачають досягнення/набуття/оволодіння **програмними компетентностями:**

ЗК03 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, ЗК04 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, ЗК07 Здатність працювати в команді, ЗК08 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності, ЗК10 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ФК01 Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва, ФК02 Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах, ФК03 Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки, ФК04 Здатність до професійного опанування змістовних (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору, ФК05 Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності, ФК06 Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів при створенні та виробництві сценічного твору, ФК07 Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів, ФК10 Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності, ФК14 Здатність аналізувати літературні джерела і твори мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва

програмними результатами:

ПРН02 - Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва і продюсування.

ПРН04 - Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПРН06 - Аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.

ПРН11 - Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.

ПРН23 - Вміти працювати автономно та під керівництвом, виконувати завдання в межах визначених термінів і дедлайну.

Необхідні навчальні компоненти (пререквізити, кореквізити і постреквізити): Пререквізити. Для успішного засвоєння курсу студенти мають володіти базовими знаннями та навичками, які

формується через такі навчальні дисципліни, як ділова українська мова, акторська майстерність, основи музичної грамоти

Кореквізити (супутні вимоги): вокал, хоровий спів, акторська майстерність, сценічний рух, класичний танець, народний танець.

Постреквізити: акторська майстерність, вокал, хоровий спів, майстерність кіноактора, мистецтво озвучування, продюсування.

Види навчальних занять: практичне, індивідуальне, консультація.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний, дослідницький, ігровий, творчі завдання, метод портфоліо, кейс-метод, творчі ігри, заняття-концерти, заняття-вистави, відкриті практичні покази, бінарні (подвійні) методи навчання.

Методи контролю: усний, практичний, тестовий, спостереження.

Форми підсумкового контролю: залік (семестр 5, 6), екзамен (семестр 1, 3, 4, 7).

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання, а саме: виступ з художнім текстом, вправи, тощо. Тести, питання, вправи для поточного контролю, вправи для тематичного контролю, вправи для поточного контролю, питання для підсумкового контролю.

Мова навчання: українська

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Розділ I. Зовнішня техніка мовлення.

Змістовий модуль 1. Професійне дихання, артикуляція, дикція.

Тема 1. Формування навичок професійного фонаційного дихання.

Види дихання. Середньо-діафрагмальне дихання. Професійне дихання актора.

Тема 2. Опора звуку та резонатори мовного апарату як необхідна складова роботи над голосом.

Будова мовного апарату. Роль м'язів пресу та діафрагми в опорі звуку. Резонування, особливості початкової роботи з голосом. Фонематичний слух майбутнього актора.

Тема 3. Роль артикуляції у формуванні правильного звуку.

Артикуляція голосних. Артикуляція приголосних. Артикуляція м'яких приголосних та твердих. Артикуляція йотованих звуків.

Тема 4. Дикційна нормативність.

Дикційна нормативність голосних і приголосних. Особливості вимови голосних та приголосних. Особливості вимови йотованих звуків. Спрощення та асиміляція в мовленнєвій підготовці актора театру і кіно.

Змістовий модуль 2. Голос. Словесна дія та закони логічного наголосу в читанні.

Тема 5. Регістри голосу і мовний діапазон.

Що таке голосовий регістр. Важливість розвитку діапазону для майбутнього актора драматичного театру і кіно.

Тема 6. Інтонація розділових знаків в художньому читанні.

Особливості інтонування розділових знаків. Інтонування зворотів (дієприслівниковий зворот, дієприкметниковий зворот) Інтонування вигуків.

Тема 7. Звук голосу і голосова атака.

Співочий і мовленнєвий голос. Якість мовленнєвого голосу. Взаємодія голосових складок і дихання. Тверда атака звуку. М'яка атака звуку. Тембральна окраса, об'єм та польотність голосу.

Тема 8. Закони логіки в словесній дії. Логічний наголос в реченні. Взаємозв'язок наявності фонематичного слуху та правильного логічного наголосу в реченні. Правила логічного наголосу. Читання складних періодів в художньому тексті. Логічна пауза.

Розділ II. Словесна дія в прозовій та віршованій формі

Змістовий модуль 3. Поезія і проза в художньому читанні.

Тема 9. Художнє читання і розповідь. Образ оповідача.

Прийоми художнього читання та розповіді. Основний тон розповіді та емоційне забарвлення мовлення. Психологічна пауза. Темпо-ритм розповіді.

Тема 10. Системи віршування. Ритм. Віршовані розміри.

Метричне, тонічне, силабічне і силабо-тонічне системи віршування. Основні віршовані розміри

Тема 11. Ідейно-художній та дієвий аналіз літературного тексту в роботі актора. Визначення ідеї і тема сценічного твору. Дієвий аналіз літературного та сценічного твору. Головний конфлікт.

Тема 12. Способи римування. Складові закінчення.

Римування: парне, перехресне, кільцеве, охоплююче, оповите, наскрізне, монорима, монорим. Рима чоловіча. Рима жіноча.

Тема 13. Особливості виконавської майстерності в окремих жанрах художньої прози. Трагедія, комедія, драма, водевіль, фарс, та інші. Казка, байка, легенда, оповідання, повість, навела, художні мемуари, та інші.

Тема 14. Процес опанування навичок читання незнайомого тексту з аркуша, або з екрану. Читання простого тексту з аркушу. Методика читання простого тексту з екрану або із суфлера.

Змістовий модуль 4. Створення художнього образу в прозовому оповіданні, в системі акторського ансамблю.

Тема 15. Жанрові різновиди літературної композиції.

Літературна композиція. Літературний монтаж. Літературно-музична композиція. Поетична композиція. Поетичний монтаж. Художньо-публіцистична композиція. Художньо-публіцистичний монтаж теми. Моновистава. Основні складові елементи літературної композиції (експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка, фінал). Принципи, методи та прийоми побудови композицій.

Тема 16. Образ виконавця і художній образ в літературній композиції.

Емоційна сфера виконавця. Зовнішність, і пластика, і техніка мови, і склад психології художнього образу. Форма подачі, у допоміжних засобах втілення (музика, освітлення, реквізит і т. ін.).

Тема 17. Виконавські особливості в груповій літературній композиції. Два акторські методів роботи в композиції: за системою К. Станіславського та за системою Б. Брехта. Пряме і непряме спілкування з глядачем. Моноспілкування. Сценічна пауза. Сценічний час.

Тема 18. Основні виражальні засоби сценічного втілення композиції.

Слово, інтонація, жест, міміка, рух - єдиний експресивний спосіб вираження внутрішнього життя людини. Виразна зовнішня звукова і пластична форма. Жесто-мімічні засоби виразності. Психологічний жест.

Розділ III. Поєднання зовнішньої та внутрішньої виконавської техніки актора.

Змістовий модуль 5. Створення розповіді відповідно до жанрової природи літературного матеріалу.

Тема 19. Технічна мовленнєва виконавська досконалість актора в сценічному творі.

Поєднання дикції, дихання і голосу та орфоепічної досконалості у виконанні художнього твору.

Тема 20. Сценічна свобода та мовленнєві засоби виразності в художньому творі. Особливості характерності в мовленні при створенні художнього образу. Творчій пошук та в створенні мовної характеристики образу.

Тема 21. Вирішення сценічних завдань в роботі над художнім образом.

Мовно-голосові характеристики в процесі сценічної дієвості образу. Партитура мовлення в роботі над художнім образом.

Тема 22. Внутрішнє самопочуття. Атмосфера розповіді.

Правильність внутрішнього, сценічного самопочуття читця за системою К. Станіславського. Сценічна атмосфера як частина виразних засобів, в якій існує художній образ.

Змістовий модуль 6. Поєднання всіх основних складових сценічної мови.

Тема 23. Виконавська техніка в роботі над образом ліричного героя в поемі.

Що таке поема. Ліричний герой в поетичному творі. Виконавська техніка актора (внутрішня та зовнішня) в роботі над поемою.

Тема 24. Технічна досконалість в роботі над комічним образом в прозі.

Комічний герой та мовно-голосова техніка в роботі над художнім образом.

Тема 25. Особливості роботи над героїчним художнім образом в розповіді. Робота над героїчним художнім образом на основі громадянської прози та лірики.

Тема 26. Основні виконавські засади на яких будується сценічний образ трагічного героя.

Мовно-голосові особливості героя на прикладі давньогрецьких трагедій.

Розділ IV. Словесна дія в драматичній виставі.

Змістовий модуль 7. Монологічне та діалогічне мовлення.

Тема 27. Різновиди монологів. Усне оповідання, доповідь, розповідь, лекція.

Оповідний монолог. Узагальнюючий монолог (в кінці п'єси). Монолог, що зв'язує події п'єси. Ліричний монолог. Позитивно та негативно забарвлені монологи. Проблемний монолог. Прозаїчний та віршований монолог. Внутрішній монолог.

Тема 28. Діалог в художній літературі та драматичному творі. Різновиди діалогу. Робота актора над діалогом на прикладі драматичної п'єси.

Тема 29. Робота актора над текстом ролі. Ідейно –тематичний аналіз та робота над характеристикою образу. Мовно-голосова характеристика образу та виконавська майстерність.

Тема 30. Технічна мовна досконалість на знімальному майданчику та в драматичній виставі. Різниця мовно-голосової подача на сценічному та знімальному майданчику.

Тема 31. Основні засоби виразності сценічного слова на сцені професійного театру і кіно. Голосові характеристики виконавця для роботи в театрі великої і малої форми. Голосові та дикційні характеристики виконавця для роботи в кіно.

2 СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів (розділів) і тем	Кількість годин													
	Денна форма здобуття вищої освіти							Заочна форма здобуття вищої освіти						
	усього	у тому числі:						усього	у тому числі:					
		л	пр	лаб	сем	інд	СРС		л	пр	лаб	сем	інд	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	-	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 1. Професійне дихання, артикуляція, дикція														
Тема 1. Формування навичок професійного фонаційного дихання.	30	-	6	-	-	3	21	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Опора звуку та резонатори мовного апарату.	30	-	6	-	-	3	21	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Роль артикуляції у формуванні правильного звуку.	30	-	6	-	-	3	21	-	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Дикційна нормативність.	30	-	8	-	-	3	19	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	120	-	26	-	-	12	82	-	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2.														
мод. Словесна дія та закони логічного наголосу в читанні														
Тема 5. Регістри голосу і мовний діапазон	30	-	6	-	-	3	21	-	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Особливості інтонування розділових знаків в художньому читанні.	20	-	4	-	-	3	13	-	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Звук голосу і голосова атака.	20	-	4	-	-	3	13	-	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Закони логіки в словесній дії.	20	-	4	-	-	3	13	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	90	-	18	-	-	12	60	-	-	-	-	-	-	-
Всього годин за модулем 1	210		44	-	-	24	142	-	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 3. Поезія і проза в художньому читанні														
Тема 9. Художнє читання і розповідь. Образ оповідача.	16	-	3	-	-	2	11	-	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Системи віршування. Ритм. Віршовані розміри.	14	-	3	-	-	2	9	-	-	-	-	-	-	-
Тема 11. Ідейно-художній та дієвий аналіз літературного тексту в роботі актора.	16	-	3	-	-	2	11	-	-	-	-	-	-	-
Тема 12. Способи римування. Складові закінчення.	14	-	3	-	-	2	9	-	-	-	-	-	-	-
Тема 13. Особливості виконавської майстерності в окремих жанрах художньої прози.	16	-	3	-	-	2	11	-	-	-	-	-	-	-
Тема 14. Процес опанування навичок читання незнайомого тексту з аркуша, або з екрану	14	-	3	-	-	2	9	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3	90	-	18	-	-	12	60	-	-	-	-	-	-	-

Змістовий модуль 4.													
Створення художнього образу в прозовому оповіданні, в системі акторського ансамблю													
Тема 15. Жанрові різновиди літературної композиції.	30	-	10	-	-	3	16	-	-	-	-	-	-
Тема 16. Образ виконавця і художній образ в літературній композиції.	40	-	12	-	-	3	24	-	-	-	-	-	-
Тема 17. Виконавські особливості в груповій літературній композиції.	40	-	12	-	-	3	24	-	-	-	-	-	-
Тема 18. Основні виражальні засоби сценічного втілення композиції.	40	-	12	-	-	3	24	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 4	150	-	46	-	-	12	92	-	-	-	-	-	-
Всього годин за модулем 2	240	-	64	-	-	24	152	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 5. Створення розповіді відповідно до жанрової природи літературного матеріалу													
Тема 19. Технічна мовленнєва виконавська досконалість актора в сценічному творі.	30	-	4	-	-	3	21	-	-	-	-	-	-
Тема 20. Сценічна свобода та мовленнєві засоби виразності в художньому творі.	20	-	4	-	-	3	13	-	-	-	-	-	-
Тема 21. Вирішення сценічних завдань в роботі над художнім образом.	20	-	4	-	-	3	13	-	-	-	-	-	-
Тема 22. Внутрішнє самопочуття. Атмосфера розповіді.	20	-	4	-	-	3	13	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 5	90	-	16	-	-	12	62	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 6. Поєднання всіх основних складових сценічної мови													
Тема 23. Виконавська техніка в роботі над образом ліричного героя в поемі.	30	-	6	-	-	3	21	-	-	-	-	-	-
Тема 24. Технічна досконалість в роботі над комічним образом в прозі.	30	-	6	-	-	3	21	-	-	-	-	-	-
Тема 25. Особливості роботи над героїчним художнім образом в розповіді.	30	-	6	-	-	3	21	-	-	-	-	-	-
Тема 26. Основні виконавські засади на яких будується сценічний образ трагічного героя.	30	-	8	-	-	3	19	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 6	120	-	26	-	-	12	82	-	-	-	-	-	-
Всього годин за модулем 3	210	-	42	-	-	24	144	-	-	-	-	-	-

Змістовий модуль 7. Монологічне та діалогічне мовлення													
Тема 27. Різновиди монологів.	24	-	4	-	-	3	17	-	-	-	-	-	-

Тема 28. Діалог в художній літературі та драматичному творі.	24	-	4	-	-	3	17	-	-	-	-	-	-	-
Тема 29. Робота актора над текстом ролі.	24	-	6	-	-	2	16	-	-	-	-	-	-	-
Тема 30. Технічна мовна досконалість на знімальному майданчику та в драматичній виставі.	24	-	6	-	-	2	16	-	-	-	-	-	-	-
Тема 31. Основні засоби виразності сценічного слова на сцені професійного театру і кіно.	24	-	6	-	-	2	16	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 7	120	-	26	-	-	12	82	-	-	-	-	-	-	-
ІНДЗ (участь у наукових конференціях, конкурсах або фестивалях)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього годин за модулем 7	120		26	-	-	12	82	-	-	-	-	-	-	-
Всього годин за дисципліною	780	-	176	-	-	84	520	-	-	-	-	-	-	-

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назва теми практичного заняття	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Професійне дихання, артикуляція, дикція	
1.	Тема 1. Формування навичок професійного фонаційного дихання.	6
2.	Тема 2. Опора звуку та резонатори мовного апарату.	6
3.	Тема 3. Роль артикуляції у формуванні правильного звуку.	6
4.	Тема 4. Дикційна нормативність.	8
Разом за змістовим модулем 1		26
Змістовий модуль 2. Голос. Словесна дія та закони логічного наголосу в читанні		
5.	Тема 5. Регістри голосу і мовний діапазон	6
6.	Тема 6. Особливості інтонування розділових знаків в художньому читанні.	4
7.	Тема 7. Звук голосу і голосова атака.	4
8.	Тема 8. Закони логіки в словесній дії.	4
Разом за змістовим модулем 2		18
Змістовий модуль 3. Поезія і проза в художньому читанні		
9.	Тема 9. Художнє читання і розповідь. Образ оповідача.	3
10.	Тема 10. Системи віршування. Ритм. Віршовані розміри.	3
11.	Тема 11. Ідейно-художній та дієвий аналіз літературного тексту в роботі актора.	3
12.	Тема 12. Способи римування. Складові закінчення.	3
13.	Тема 13. Особливості виконавської майстерності в окремих жанрах	3

	художньої прози.	
14.	Тема 14. Процес опанування навичок читання незнайомого тексту з аркуша, або з екрану	3
Разом за змістовим модулем 3		18
Змістовий модуль 4. Створення художнього образу в прозовому оповіданні, в системі акторського ансамблю		
15.	Тема 15. Жанрові різновиди літературної композиції.	10
16.	Тема 16. Образ виконавця і художній образ в літературній композиції.	12
17.	Тема 17. Виконавські особливості в груповій літературній композиції.	12
18.	Тема 18. Основні виражальні засоби сценічного втілення композиції.	12
Разом за змістовим модулем 4		46
Змістовий модуль 5. Створення розповіді відповідно до жанрової природи літературного матеріалу		
19.	Тема 19. Технічна мовленнєва виконавська досконалість актора в сценічному творі.	4
20.	Тема 20. Сценічна свобода та мовленнєві засоби виразності в художньому творі.	4
21.	Тема 21. Вирішення сценічних завдань в роботі над художнім образом.	4
22.	Тема 22. Внутрішнє самопочуття. Атмосфера розповіді.	4
Разом за змістовим модулем 5		16
Змістовий модуль 6. Поєднання всіх основних складових сценічної мови		
23.	Тема 23. Виконавська техніка в роботі над образом ліричного героя в поемі.	6
24.	Тема 24. Технічна досконалість в роботі над комічним образом в прозі.	6
25.	Тема 25. Особливості роботи над героїчним художнім образом в розповіді.	6
26.	Тема 26. Основні виконавські засади на яких будується сценічний образ трагічного героя.	8
Разом за змістовим модулем 6		26
Змістовий модуль 7. Монологічне та діалогічне мовлення		
27.	Тема 27. Різновиди монологів.	4
28.	Тема 28. Діалог в художній літературі та драматичному творі.	4
29.	Тема 29. Робота актора над текстом ролі.	6
30.	Тема 30. Технічна мовна досконалість на знімальному майданчику та в драматичній виставі.	6
31.	Тема 31. Основні засоби виразності сценічного слова на сцені професійного театру і кіно.	6
Разом за змістовим модулем 7		26
Всього практичних годин за дисципліною		176

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назва теми індивідуального заняття	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Професійне дихання, артикуляція, дикція		
1	Види дихання. Середньо-діафрагмальне дихання. Гімнастика А. Н. Стрельникової	3
2	Резонатори. Опора звуку, м'язи пресу та діафрагми в зовнішній техніці мовлення.	3
3	Нормативність артикуляції голосних та приголосних звуків в українській мові	3
4	Дикція в сценічному мовленні на прикладі вправ з використанням окремих звуків, складних звукосполучень та скоромовок	3
Разом за змістовим модулем		12
Змістовий модуль 2. Голос. Словесна дія та закони логічного наголосу в читанні		
5	Голосові реєстри та діапазон в системі формуванні правильного звучання голосу	3
6	Читання вслух незнайомого тексту з дотриманням правил інтонування розділових знаків	3
7	Види голосових атак на прикладі дитячих віршованих творів та чистомовок	3
8	Читання прозового тексту на пам'ять з дотриманням правил логічного наголосу та словесної дії	3
Разом за змістовим модулем		12
Змістовий модуль 3. Поезія і проза в художньому читанні		
9	Відпрацювання навички спілкування та розповіді у віршованому творі	2
10	Віршована форма теоретична та практична складова	2
11	Ідейно-художній аналіз на прикладі віршованих казок	2
12	Види римування, практична складова	2
13	Особливості художнього читання в різних жанрах	2
14	Читання віршованого незнайомого тексту з аркушу	2
Разом за змістовим модулем		12
Змістовий модуль 4. Створення художнього образу в прозовому оповіданні, в системі акторського ансамблю		
15	Робота над фрагментами літературної композиції з дотриманням жанру	3
16	Робота над художнім образом та образом виконавця на прикладі художнього твору	3
17	Особливості сценічної взаємодії з партнером в літературній композиції	3
18	Зовнішня та внутрішня техніка мовлення в роботі над вибором виражальних засобів в літературній композиції	3
Разом за змістовим модулем		12
Семестр 5. Змістовий модуль 5. Створення розповіді відповідно до жанрової природи літературного матеріалу		
19	Головні аспекти внутрішньої та зовнішньої техніки сценічного мовлення на прикладі художнього тексту	3
20	Техніка сценічного мовлення в побудові словесної дії та пошуку мовленнєвих засобів виразності	3
21	Постановка сценічних завдань в роботі над художнім текстом	3
22	Важливість створення атмосфери розповіді в художньому читанні	3
Разом за змістовим модулем		12
Змістовий модуль 6. Поєднання всіх основних складових сценічної мови		

23	Вибір репертуару та ґрунтовний аналіз художнього твору на прикладі поеми або прози	3
24	Виконавські мовні засоби в роботі над створенням художнього образу комічного героя	3
25	Виконавські мовні засоби в роботі над створенням героїчного художнього образу в прозі або поемі	3
26	Основні виражальні засоби художнього читання в створенні трагічного героя на сцені	3
Разом за змістовим модулем		12
Змістовий модуль 7. Монологічне та діалогічне мовлення		
27	Формування виконавської техніки читання монологу	3
28	Діалогічне мовлення в драматичному та прозовому творі	3
29	Головні аспекти роботи актора над текстом ролі	2
30	Особливості роботи актора з текстом на сцені театру і кіно	2
31	Мовна виразність в роботі над роллю на сцені професійного театру	2
Разом за змістовим модулем 7		12
Всього індивідуальних годин за дисципліною		84

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Види робіт	Кількість годин
1	Підготовка до практичних робіт	120
2	Опрацювання тем, які не викладаються на практичних заняттях	130
3	Підготовка до всіх видів контролю	110
4	Практичні вправи, творчі роботи та ін.	160
Всього		520

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання – не передбачено освітньою програмою.

3 РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (семестр 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Екзамен	Сума
T1	T2	Тематична контрольна (практичні вправи) T1 T2	T3	T4	Тематична контрольна (Тести)		
15	15	15	15	15	15	10	100

Розподіл балів з дисципліни (семестр 1)

Види робіт, що оцінюються в балах	T1	T2	T3	T4	Усього
Виконання практичної роботи, вправи тощо, поточний контроль	10	4	8	5	27
Читання незнайомого художнього тексту з аркушу	-	5	-	5	10
Практичний показ самостійної роботи або участь в конкурсах, фестивалях, наукових конференціях	5	6	7	5	23
Тематичний контроль (за темами)	15		15		30

Екзамен	10	10
Всього з дисципліни		100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (семестр 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						МК (тестовий)	Сума
T5	T6	Тематична контрольна	T7	T8	T9		
15	15	10	10	15	15	20	100

Розподіл балів з дисципліни (семестр 2)

Види робіт, що оцінюються в балах	T5	T6	T7	T8	T9	Усього
Виконання практичної роботи, вправи	5	5	4	5	5	24
Читання художнього тексту	5	5	3	5	5	23
Практичний показ самостійної роботи, участь в конкурсах, фестивалях, наукових конференціях	5	5	3	5	5	23
Поточний контроль (за темами)	10					10
Модульний контроль	20					20
Всього з дисципліни						100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (семестр 3)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Екзамен	Сума
T10	T11	T12	Тематична контрольна (практичні вправи)	T13	T14	T15	Тематична контрольна (Тести)		
10	10	10	15	10	10	10	15	10	100

Розподіл балів з дисципліни (семестр 3)

Види робіт, що оцінюються в балах	T10	T11	T12	T13	T14	T15	Усього
Виконання практичної роботи, вправи тощо	5	4	5	4	5	4	27
Читання незнайомого художнього тексту з аркушу	-	2	-	3		2	7
Практичний показ самостійної роботи або участь в конкурсах, фестивалях, наукових конференціях тощо	5	4	5	3	5	4	26
Поточний контроль (за темами)	15			15			30
Екзамен	10						10
Всього з дисципліни							100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (семестр 4)

Поточне оцінювання та самостійна робота						МК (тестовий)	Екзамен	Сума
T16	T17	Тематична контрольна	T18	T19	Тематична контрольна			
12	12	15	12	12	15	12	10	100

Розподіл балів з дисципліни (семестр 4)

Види робіт, що оцінюються в балах	T16	T17	T18	T19	Усього
Виконання практичної роботи, вправи	4	4	4	4	16
Читання художнього тексту	3	3	3	3	12
Практичний показ самостійної роботи, участь в конкурсах, фестивалях, наукових конференціях	5	5	5	5	20
Поточний контроль (за темами)	15		15		30
Модульний контроль	12				12
Екзамен	10				10
Всього з дисципліни					100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (семестр 5)

Поточне оцінювання та самостійна робота						МК (тестовий)	Сума
T20	T21	Тематична контрольна	T22	T23	Тематична контрольна		
15	15	10	15	15	10	20	100

Розподіл балів з дисципліни (семестр 5)

Види робіт, що оцінюються в балах	T20	T21	T22	T23	Усього
Виконання практичної роботи, вправи	5	5	5	5	20
Художнє читання прозового чи віршового уривка	5	5	5	5	20
Практичний показ самостійної роботи або участь в конкурсах, фестивалях, наукових конференціях тощо	5	5	5	5	20
Поточний контроль (за темами)	10		10		20
Модульний контроль	20				20
Всього з дисципліни					100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (семестр 6)

Поточне оцінювання та самостійна робота						МК	Сума
T24	T25	Тематична контрольна	T26	T27	Тематична контрольна		
15	15	10	15	15	10	20	100

Розподіл балів з дисципліни (семестр 6)

Види робіт, що оцінюються в балах	T24	T25	T26	T27	Усього
Виконання практичної роботи, вправи тощо	5	5	5	5	20
Художнє читання	5	5	5	5	20
Практичний показ самостійної роботи або участь в конкурсах, фестивалях, наукових конференціях	5	5	5	5	20
Поточний контроль (за темами)	10		10		20
Модульний контроль	20				20
Всього з дисципліни					100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (семестр 7)

Поточне оцінювання та самостійна робота						МК (тестовий)	Екзамен	Сума
T28	T29	Тематична контрольна	T30	T31	Тематична контрольна			
15	15	10	15	15	10	10	10	100

Розподіл балів з дисципліни (семестр 7)

Види робіт, що оцінюються в балах	T28	T29	T30	T31	Усього
Виконання практичної роботи з техніки мовлення, вправи, поточний контроль	5	5	5	5	20
Художнє читання прозового або віршованого уривку	5	5	5	5	20
Практичний показ самостійної роботи, участь в конкурсах, фестивалях, наукових конференціях	5	5	5	5	20
Тематичний контроль (за темами)	20				20
Модульний контроль	10				10
Екзамен	10				10
Всього з дисципліни					100

Критерії оцінювання екзамену:

- 1 бал студент отримує у разі невиконання теоретичних або практичних завдань, але студент відвідував заняття дисципліни;
- 2 бали студент отримує у разі часткової відповіді на теоретичні завдання але не виконує практичних завдань;
- 3 бали студент отримує у разі часткового виконання практичних завдань, але не належне виконання теоретичних завдань;
- 4 бали студент отримує у разі відповіді на теоретичні завдання на базовому рівні, знає весь практичний матеріал, але має недоліки у висвітленні сутності основних категорій і понять у матеріалі;
- 5 балів студент отримує у разі доброго знання теоретичного матеріалу, повного виконання теоретичних завдань, виконання практичних завдань але з допустимими недоліками;
- 6 - 8 балів студент отримує у разі бездоганного виконання теоретичних завдань, хорошому виконання практичних завдань в залежності від виконавської майстерності;
- 10 балів студент отримує у разі відмінного володіння технікою середньо- діафрагмального дихання, дикцією, голосом, опорою звуку та резонуванням звуку, при виконанні практичних завдань та бездоганному виконання теоретичних завдань.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Оцінка за національною шкалою для екзамену, КП, КР /заліку/	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
Відмінно/ зараховано	90-100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре/ зараховано	82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	74-81	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)

Задовільно/ зараховано	64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
	60-63	E	Достатньо (виконання відповідає мінімальним критеріям)
Незадовільно/ незараховано	35-59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	0-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

9. Політика курсу:

9.1.Обов'язкове дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

9.2.Для отримання позитивної оцінки з дисципліни необхідно отримати мінімальну кількість балів за кожний вид роботи, що оцінюються в балах.

9.3.В разі несвоєчасного виконання робіт оцінка зменшується до того рівня, який вирішує викладач навчальної дисципліни.

9.4.Перенесення терміну здачі робіт/перездача:

- з поважних причин (лікарняний, академічна мобільність) можлива, без поважних причин оцінюється балом F за шкалою ECTS.

9.5.Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані самостійно.

9.6.Оскарження оцінювання :

- подача заяви до директора Навчально-наукового інституту культури і креативних індустрій;
- створюється апеляційна комісія у складі фахівців університету, кафедри сценічного мистецтва та залучених зовнішніх фахівців, яка виносить рішення щодо оцінювання.

9.7.Допускається визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (5 балів за кожні 4 години, вказаних у сертифікаті чи в іншому документі, що підтверджує проходження курсу).

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1.Силабус дисципліни “Сценічна мова”.

2. Робоча програма дисципліни “Сценічна мова”.

3. Методичні вказівки до практичних занять студентів першого (бакалаврського) освітнього рівня вищої освіти спеціальності 026 «Сценічне мистецтво», освітньої програми «Акторська майстерність та продюсування»

4. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів першого (бакалаврського) освітнього рівня вищої освіти спеціальності 026 «Сценічне мистецтво», освітньої програми «Акторська майстерність та продюсування»

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Антологія української поезії ХХ ст. : від Тичини до Жадана / упоряд. І. Малкович. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2020. 2016 с.
2. Бабінський О. Коли мова має значення / Олександр Бабінський. К.: «Колесо Життя», 2023. 144 с.
3. Борг Д. Мистецтво говорити : таємниці ефективного спілкування / Джеймс Борг ; [пер. з англ. Н. Лазаревич]. – Харків : Фабула, 2020. – 303 с.
4. Дубчак О. Чути українською. У світі звуку [ў] і букв / Ольга Дубчак. Київ : Віхола, 2021. 192 с.
5. Дубчак О. Чути українською. Видавництво «Віхола», 2020. 192 с.
6. Грицан Н.В. Техніка сценічного мовлення: навч.-методичний посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Івано-Франківськ, 2020. 286 с.
7. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. Тези про місце і роль мови в національному

- відродженні України. В 7. Тернопіль, 2024. 224 с.
8. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення : навчальний посібник. 2020. 228 с.
 9. Семків Р. Як читати українських класиків / Ростислав Семків. Київ : Видавництво Stretovych, 2024. 296 с.
 10. Теслюк В. М. Основи красномовства : навч. посіб. / В. М. Теслюк; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : Ліра-К, 2020. 523 с

Додаткова

1. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо. К., 1994.
2. А.О. Гладишева. Сценічна мова: дикційна та орфоепічна нормативність. Міністерство культури та туризму України КНУТКіТ ім. І.К Карпенка-Карого. Київ, 2011.
3. Гладишева А.О. Сценічна мова. Дикційна та орфоепічна нормативність. Київ: КНУТКіТ, 2007. 266 с.
4. Довгань Л. М. Культура сценічного мовлення: навч.-літ. посібник. Одеса: Аудиторія, 2006. 72 с.
5. Джеймс Борг. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Видавництво: Фабула. Рік видання: 2019 рік.
6. Євдокимова В. Д. Тренінги у системі виховання техніки мовлення: навч. посіб. практ. для студ. вищ. навч. закл. культури і мистецтв. Луганськ: Прамдрук, 2011. 160 с.
7. Заворотній О. Мистецтво живого слова. – Рівне: Освіта, 2003. 316 с.
8. Ігнатюк М. М., Сулятицький М. І. Свічадо Зореслова: посібник-хрестоматія зі сценічної мови для студ. вищ. навч. закладів культури і мистецтв. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 532 с.
9. Книга Сучасний тлумачний словник української мови. 100 000 слів. Видавничій дім «Школа». Харків, 2011 рік. Під редакцією В. В. Дубічинський.
10. Кобзар Т. В. Сценічна мова: техніка мовлення: навчальний посібник. - Черкаси: Вид. Ю. Чабаненка, 2013. 402 с.
11. Кобзар Т.В. Сценічна мова. Хрестоматійний збірник текстів для вправ з техніки мови на 1-х акторських курсах театральних вузів. К.: КДІТМ, 1998. 122 с.
12. Кукуруза Н. В. Майстерність ведучого. Навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2010.
13. Наконечна О. В. Основи сценічного мовлення: навч. посіб. Одеса: Астропринт, 2010. 130 с.
14. Олександр Пономарів. Культура слова. Мовностилістичні поради. Мова книги: українська. Видавництво Либідь, 2011 рік.
15. Орфоепічний словник / уклад. М. І. Погрібний. Київ: Рад. шк., 1984. 629 с.
16. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мовлення: навчальний посібник / За ред. В. В. Різуна. К.: Агіка, 2008. 204 с.
17. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення. Центр навчальної літератури. Харків, 2020 р.
18. Подворнюк О. О. Збірник тренувальних вправ. Техніка мовлення. Посібник для студента. Володимир Волинський, 2013. 39 с.
19. Техніка екранного мовлення: чистомовки: навч. посібник / Світлана Порожна; наукове редагування та передмова – доктор наук із соціальних комунікацій, доцент В.В. Гоян. К. : Інститут журналістики, 2019. 54 с.
20. Українська байка. Збірник. 463 с. 1983 р.
21. Вокальчук Г. Сучасна українська літературна мова. Вправи. Завдання. За творами Т.Г. Шевченка. Видавництво «Академія», 2016. 224 с.
22. Черкашин Р. О. Художнє слово на сцені: навч. посіб. Київ: Вища школа, 1098. 326 с.
23. Нечаєнко Т.В. Словесна дія: Основи техніки мовлення. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв. – К., 2000.
24. Lowenthal Y., Platt T. Voice-over Voice Actor: What It's Like Behind the Mic. Bug Bot Press, 2009. 253 p.
25. Mayfield M. How To Become a Voice Over Talent Online. 2016. 38 p.
26. Pisk L. Actor and His Body, The (Theatre Makers). 2017. 128 p.
27. Rodenburg P. The Actor Speaks: Voice and the Performer (Performance Books). 2019. 400 p.

12.ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Бібліотека поезії та літератури: <https://onlyart.org.ua/>
2. Бібліотека української літератури: <https://www.ukrlib.com.ua/>
3. Горох / Онлайн-бібліотека словників української мови: <https://goroh.pp.ua>

4. Голос і дикція. Основи техніки мовлення. Обрані вправи. Ораторське мистецтво: <https://www.youtube.com/watch?v=jNQTeJWbG3k>
5. Клуб Поезії: http://www.poetryclub.com.ua/poets_of_ua.php
6. Логопедія. Підручник. За ред. М.К. Шеремет. К.: Видавничий Дім "Слово", 2010. 376 с.: іл.: <https://studfile.net/preview/2041266/>
7. Поняття орфоєпії: <https://studfile.net/preview/5734073/page:14/>
8. Словник онлайн: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
9. Словник театрознавчих термінів та понять: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/37502/Slovnyk_Savchenko_Lipnytska.pdf?sequence=1

ПОГОДЖЕНО:

Протокол засідання кафедри від «02» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри СМК



В. В. Бурназова

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО:

Протокол засідання кафедри від «_____» _____ 20 __р. № _____

Завідувач кафедри _____

Протокол засідання кафедри від «_____» _____ 20 __р. № _____

Завідувач кафедри _____

Протокол засідання кафедри від «_____» _____ 20 __р. № _____

Завідувач кафедри _____